

UiO : **Institutt for statsvitenskap**
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

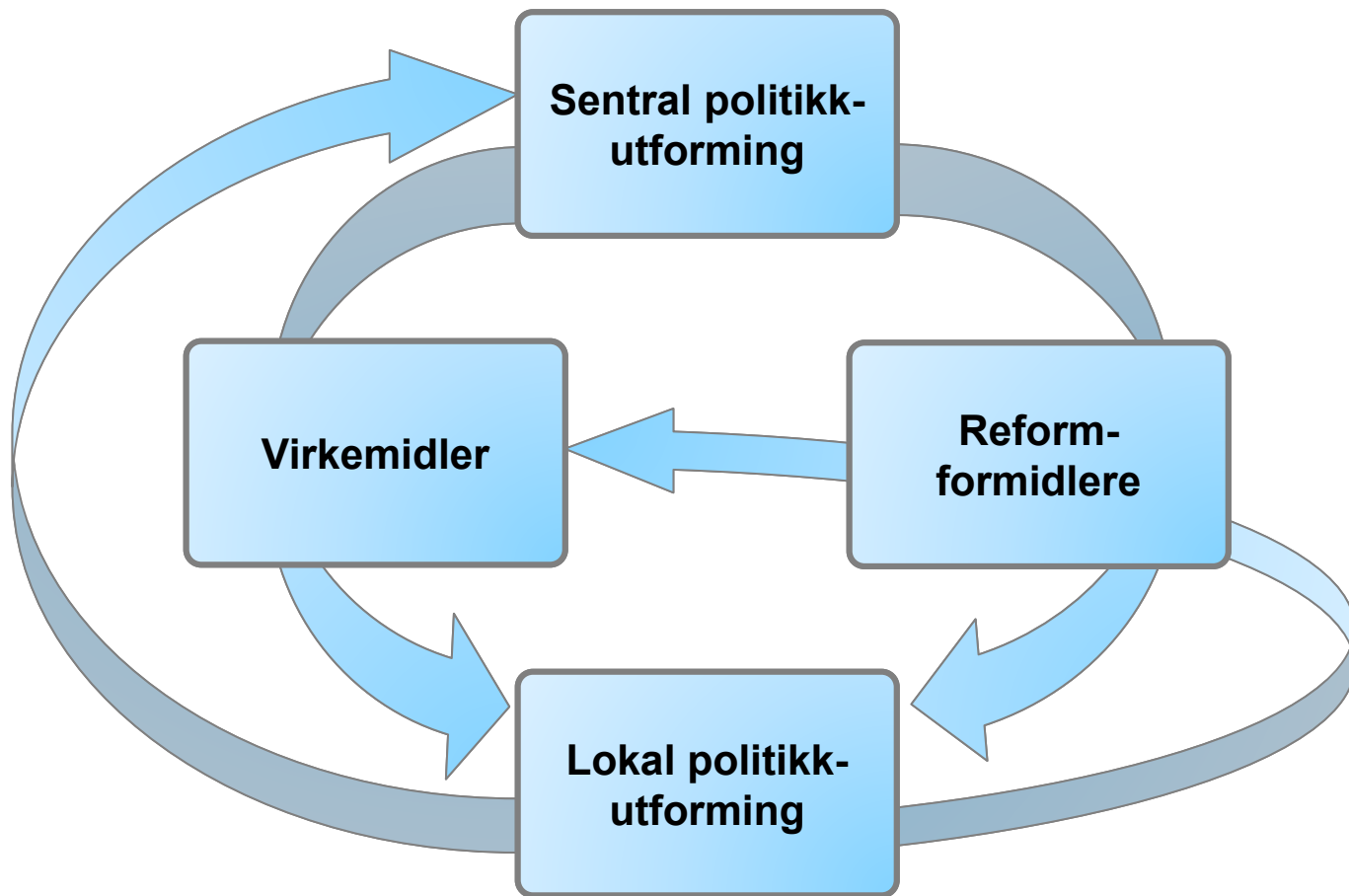
TBUs åpne fagseminar 2016: Kommunereform -
Christiania Qvartalet Møtesenter, Torsdag 8. desember, 10

Kommunereformen i perspektiv

Førsteamanuensis Jan Erling Klausen

1.1 Fylker	1.2 Antall k.	1.3 Parti	1.4 Tvungne nei-k.	1.5 Tvungne nei-k. andel av fylket	1.6 Totalt antall berørte k. av tvang	1.7 Totalt antall berørte k. sin andel av fylket
01 Østfold	18	/	1	0,06	3	0,17
02-03						
Oslo/Akershus	23	KrF	11	0,48	18	0,78
04 Hedmark	22	Ap	0	0,00	0	0,00
05 Oppland	26	/	0	0,00	0	0,00
06 Buskerud	21	Sv	4	0,19	7	0,33
07 Vestfold	14	H	0	0,00	0	0,00
08 Telemark	18	Ap	1	0,06	3	0,17
09-10 Agder	30	Ap	5	0,17	10	0,33
11 Rogaland	26	Sp	2	0,08	4	0,15
12 Hordaland	33	V	0	0,00	0	0,00
14 Sogn og Fjordane	26	/	3	0,12	5	0,19
15 Møre og Romsdal	36	Frp	17	0,47	28	0,78
16 Sør-Trøndelag	25	KrF	3	0,12	7	0,28
17 Nord-Trøndelag	23	Sv	0	0,00	0	0,00
18 Nordland	44	Ap	5	0,11	8	0,18
19 Troms	24	/	6	0,25	10	0,42
20 Finnmark	19	/	4	0,21	6	0,32
Hele landet	428		62	0,14	109	0,25

Skalaproblemet – hva er riktig størrelse på jurisdiksjonen?

Visse offentlige oppgaver skal utføres,
så og så mange mennesker skal ha tjenester,
og tjenestene skal være omtrent like gode over alt.
Folkene bor mer eller mindre samlet,
de beveger seg slik og sånn, mellom jobb og arbeid.

→ Risiko for «mismatch» mellom grenser og krav.

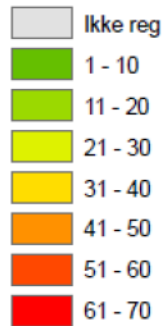
Kommunereformens fremtid: Fem mulige løsninger på skalaproblemet

<i>Tverrskalering</i>	Interkommunalt samarbeid
<i>Oppskalering</i>	Kommunesammenslåing
<i>Nedskalering</i>	Løfte oppgaver ut av kommunen
<i>Kvasi-nedskalering</i>	Sterk statlig styring
<i>Multiskalering</i>	Oppgavedifferensiering

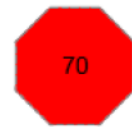

Interkommunalt samarbeid i Stavangerregionen

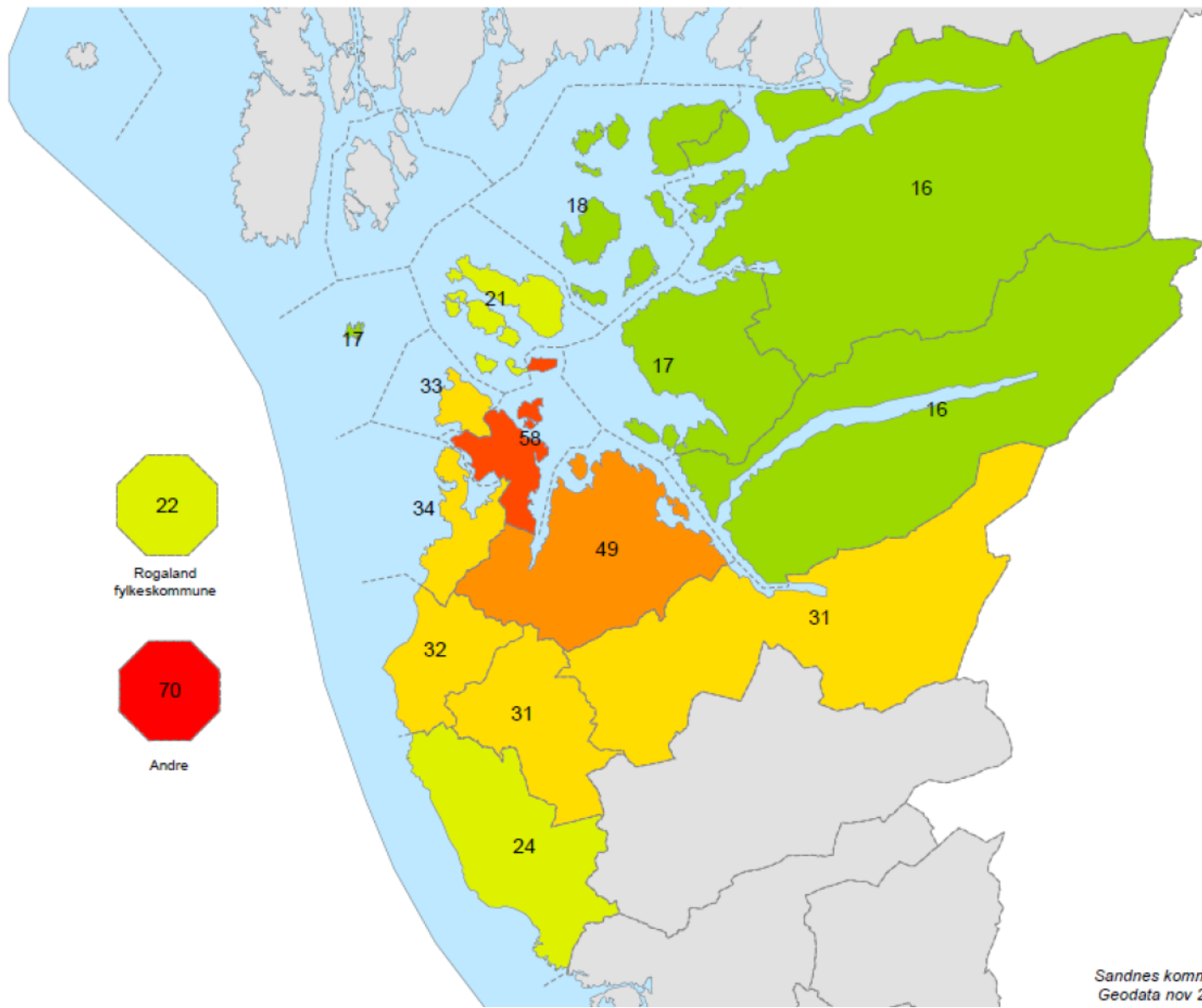
Ant.prosjekt

Rogaland fylkeskommune

Andre

Mest utbredt interkommunalt samarbeid (2016/2004)

- Renovasjon: 84,1 % **(88,7 %)**
- Revisjon: 80,3 % -
- Krisesenter: 75,2 % -
- Legevakt: 68,7 % -
- Brannvesen: 56,4 % **(48,7 %)**
- IT-oppgaver: 48,2 **(34,3 %)**
- Innkjøp: 43,2 % **(63,9 %)**

Lovpålagt iks

- Sosialhjelp og primærhelsetjeneste: Minst 20 000 innbyggere.
- Minste antall fagfolk: Helsetilsyn må ha minst 10 ansatte.
- Kollektivtransport, loven identifiserer klynger av kommuner som er pålagt å samarbeide.
- Videregående utdanning: Begrensninger i antall løyver til å drive skoler.
- Island: Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse, minimum 8000 innbyggere. Bare 7 av 74 kommuner tilfredsstiller kravet.

Kommunereformens fremtid: Fem mulige løsninger på skalaproblemet

<i>Tverrskalering</i>	Interkommunalt samarbeid
<i>Oppskalering</i>	Kommunesammenslåing
<i>Nedskalering</i>	Løfte oppgaver ut av kommunen
<i>Kvasi-nedskalering</i>	Sterk statlig styring
<i>Multiskalering</i>	Oppgavedifferensiering

Tabell 2: Strukturreformer och reformförsök i Finland under åren 2005–2016 Kilde: Sandberg 2016

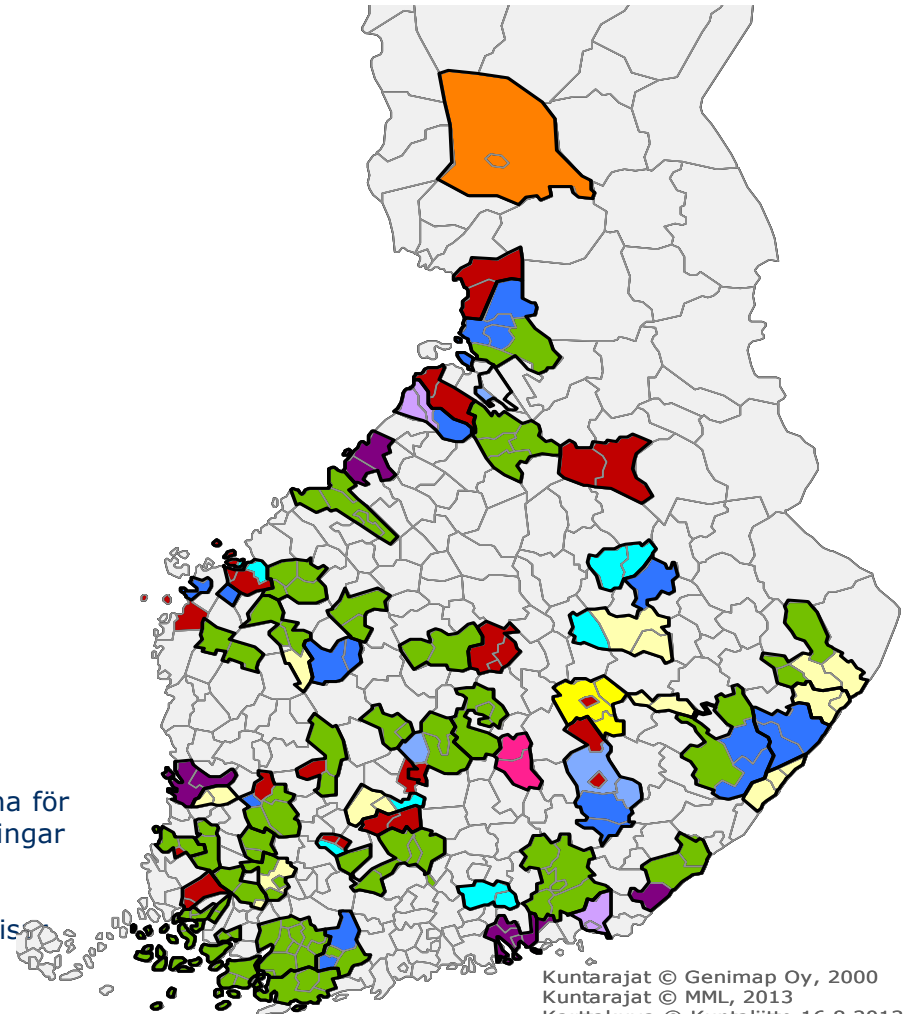
Reform	Regering (initiativ)	Mekanismer	Reform-princip	Resultat
Kommun- och servicestrukturreformen 2005-2011	Vanhanen 1 (C+SDP+SFP)	Kommunsammanslagningar Interkommunalt samarbete <i>Uppskalering</i> <i>Tvärskalering</i>	Frivillighet	Antalet kommuner minskade med över 100 Nya samarbeten
Kommunreformen 2011-2014	Katainen (Saml + SDP +VF + Gröna + SFP + KD)	Kommunsammanslagningar <i>Uppskalering</i>	Styrd frivillighet	Utredningar, men inte verkställighet
Social- och hälsovårdsreformen 2014-2015	Katainen	Uppgiftsöverföringar till en ny interkommunal nivå (5 regioner) <i>Nedskalering</i>	Tvång	Verkställdes inte pga grundlagsproblem
Vård- och landskapsreformen 2015–2019	Sipilä (C+SAF+Saml)	Ny folkvald nivå Uppgiftsöverföringar <i>Nedskalering</i>	Tvång	Ännu oklart

Kommunsammanslagningar 2000-2013

■ 2013	(11 sammanslagningar, 26 kommuner)
■ 2011	(6 sammanslagningar, 12 kommuner)
■ 2010	(4 sammanslagningar, 10 kommuner)
■ 2009	(32 sammanslagningar, 99 kommuner)
■ 2008	(1 sammanslagning, 2 kommuner)
■ 2007	(14 sammanslagningar, 30 kommuner)
■ 2006	(1 sammanslagning, 2 kommuner)
■ 2005	(10 sammanslagningar, 22 kommuner)
■ 2004	(1 sammanslagning, 3 kommuner)
■ 2003	(2 sammanslagningar, 4 kommuner)
■ 2001	(3 sammanslagningar, 7 kommuner)

Kartan baserar sig på kommunindelningen år 2000. Gränserna för de nya kommuner som uppstått efter kommunsammanslagningar är utmärkta med mörk färg enligt kommunindelningen 2013.

En del av kommunerna har genomgått flera kommunsammanslagningar under åren 2000-2013. Kartan visar den senaste kommunindelningsförändringen.

Kuntarajat © Genimap Oy, 2000
Kuntarajat © MML, 2013
Karttakuva © Kuntaliitto 16.8.2013

Tabell 2: Strukturreformer och reformförsök i Finland under åren 2005–2016 Kilde: Sandberg 2016

Reform	Regering (initiativ)	Mekanismer	Reform-princip	Resultat
Kommun- och servicestrukturreformen 2005-2011	Vanhanen 1 (C+SDP+SFP)	Kommunsammanslagningar Interkommunalt samarbete <i>Uppskalering</i> <i>Tvärskalering</i>	Frivillighet	Antalet kommuner minskade med över 100 Nya samarbeten
Kommunreformen 2011-2014	Katainen (Saml + SDP +VF + Gröna + SFP + KD)	Kommunsammanslagningar <i>Uppskalering</i>	Styrd frivillighet	Utredningar, men inte verkställighet
Social- och hälsovårdsreformen 2014-2015	Katainen	Uppgiftsöverföringar till en ny interkommunal nivå (5 regioner) <i>Nedskalering</i>	Tvång	Verkställdes inte pga grundlagsproblem
Vård- och landskapsreformen 2015–2019	Sipilä (C+SAF+Saml)	Ny folkvald nivå Uppgiftsöverföringar <i>Nedskalering</i>	Tvång	Ännu oklart

«Nedskalering» i Finland

- Introduksjon av folkevalgt mellomnivå
- Fylkene overtar helse- og sosialtjenestene fra kommunene
- Økt statlig finansieringsansvar

Forskrifter hjemlet i helse- og

Forskrift om lovbestemt sykepleietjeneste

Forskrift om medfinansiering av spesialisthelsetjenesten

Forskrift for sykehjem m.v.

Forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram

Forskrift for sykehjem m.v.

Forskrift om smittevern i helsetjenesten

Forskrift om akuttmedisin utenfor sykehus

Forskrift om spesialistgodkjenning og turnusstillinger

Forskrift om ambulansebåttjenesten

Forskrift om stønad til fysioterapi m.m.

Forskrift om driftsavtale for fysioterapeuter

Forskrift om stønad til helse- og omsorgstjenester

Forskrift om egenandel for helse- og omsorgstjenester

Forskrift om stønad til helsetjenester i EØS

Forskrift om fastlegeordning i kommunene

Forskrift om transport av helsepersonell

Forskrift om forbud mot kinaputter m.v.

Forskrift om turnustjeneste for fysioterapeuter

Forskrift om funksjonskrav til komm.utstyr

Forskrift om turnustjeneste for leger

Forskrift om habilitering og rehabilitering

Forskrift om vederlag for legehjelp m.v.

Forskrift om helse- og omsorgsinstitusjon

Forskrift om veiledet tjeneste for allmennleger

Forskrift om helsepersonellovens anvendelse

Forskrift til sosialtjenesteloven

Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetj.

Internkontrollforskrift i helsetjenesten

Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr

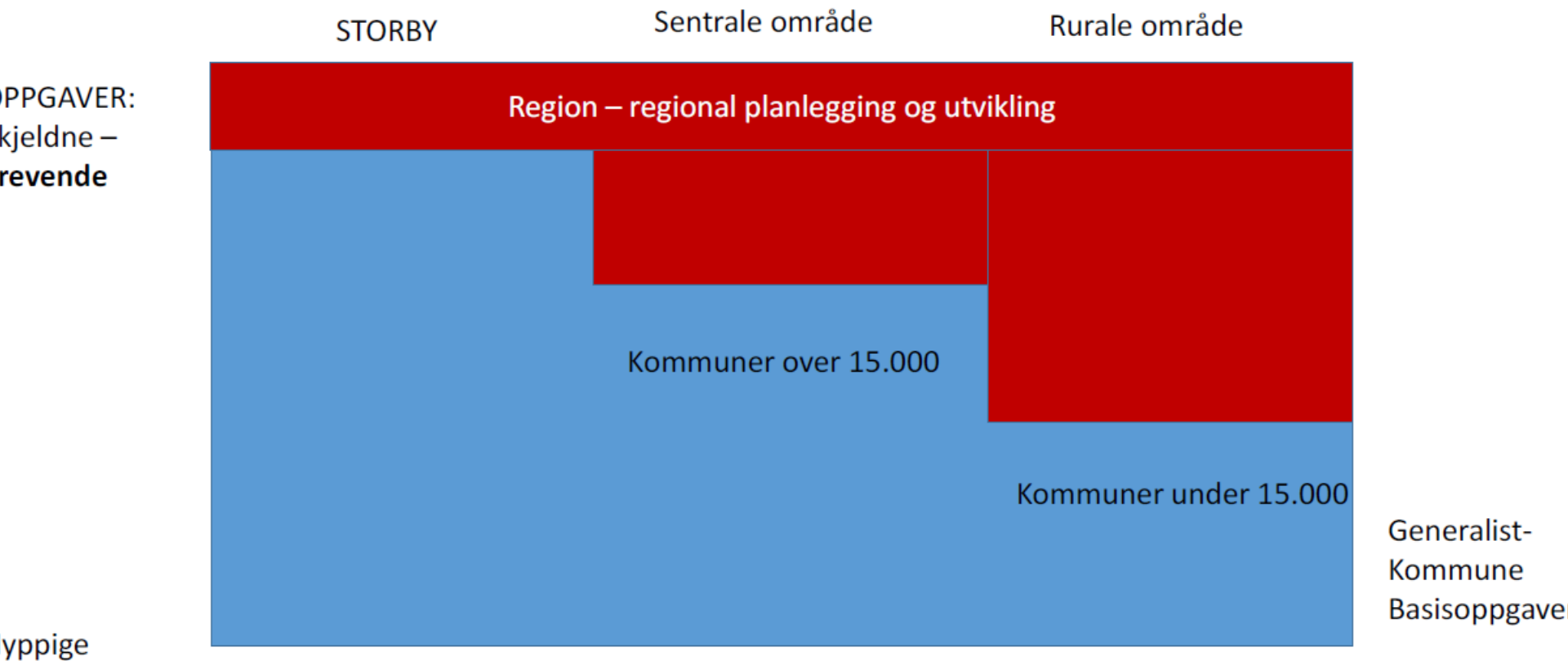
Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene

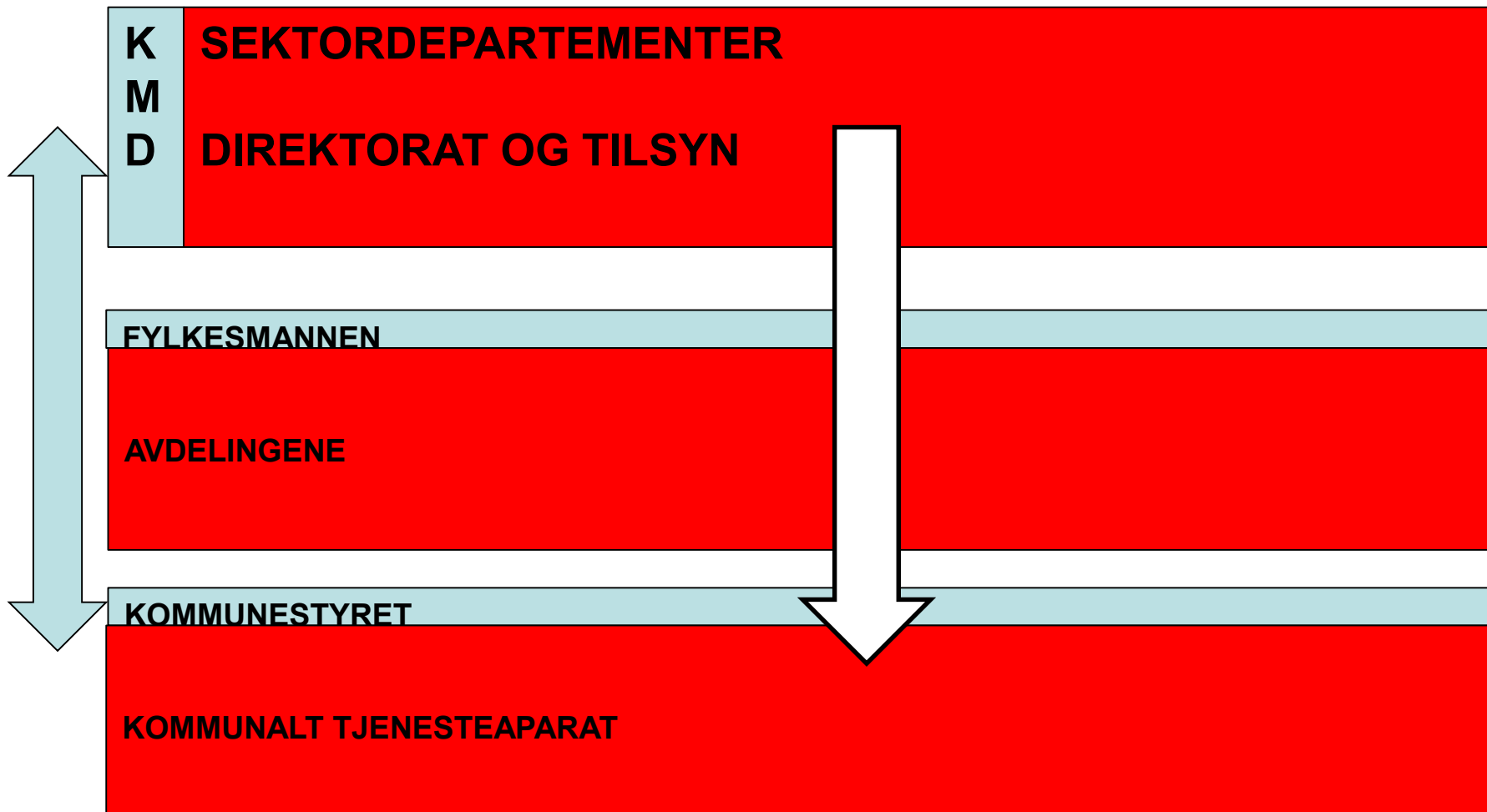
Forskrift om kontantytelser fra folketrygden

Verdighetsgarantiforskriften

Forskrift om legemiddelhåndtering

Trinnvis kommuneinndeling med 3 grupper – kan deles opp i flere grupper (4 i Selstad m.fl. 2012)

«Debatten om kommuner og kommune - struktur bygger på mange myter . Vi har vist at Norge internasjonalt sett ikke har små kommuner.»

Professor Bjarne Jensen
Amanuensis Ole Gustav Narud

Artikkelen er
FAGFELLEVDERT

Norske kommuner – noen myter og realiter

Oppsummering

Debatten om kommuner og kommune-struktur bygger på mange myter. Vi har vist at Norge internasjonalt sett ikke har små kommuner. Målt etter areal har Norge store kommuner, mens vi etter innbyggertall ligger et mellomstøt.

Vår kommuneforvaltning har heller ikke større oppgaver eller ressursbruk i forhold til BNP enn hva vi finner i mange andre land.

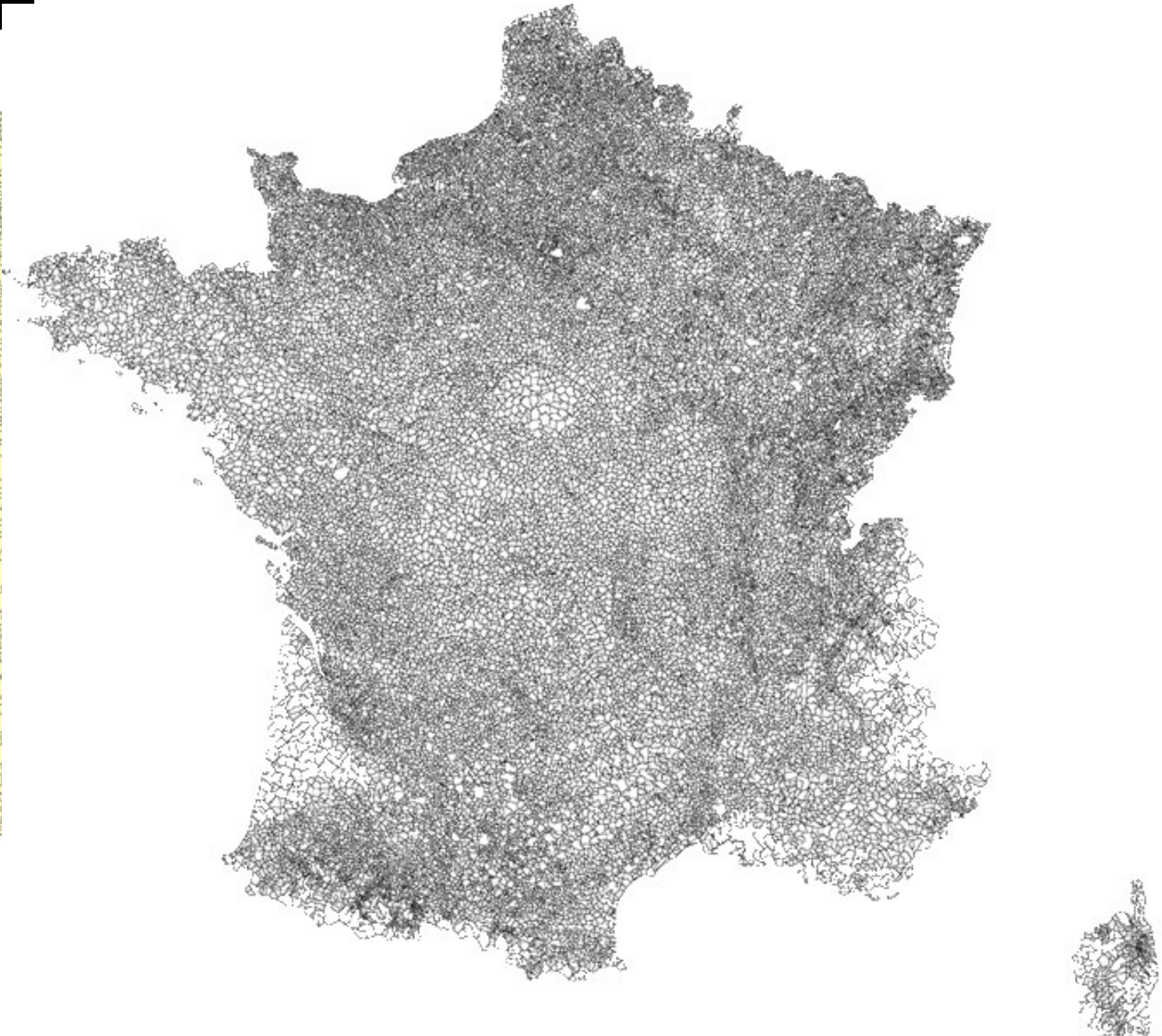
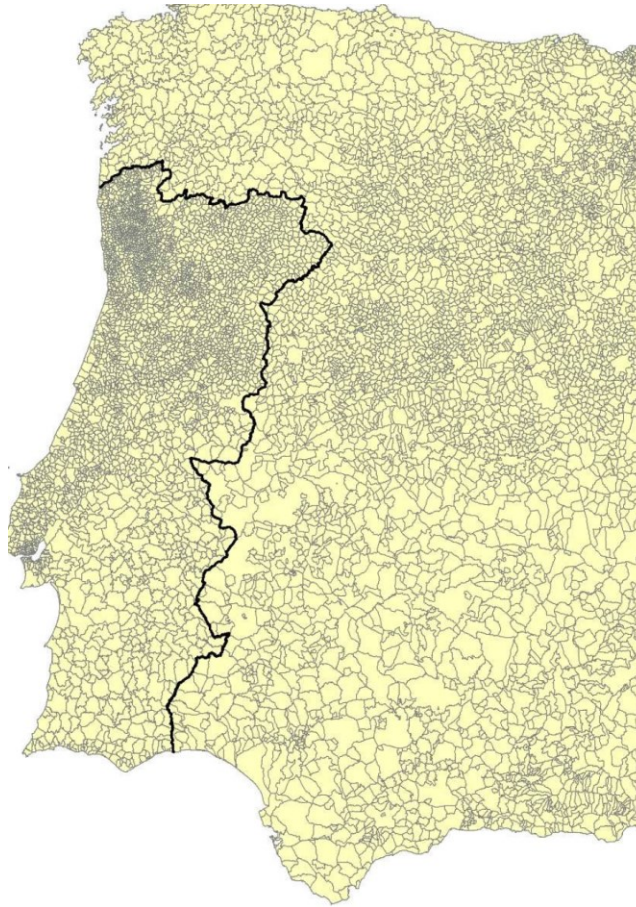
Ressursbruken i kommuneforvaltningen, målt ved kommunale konsum som andel av BNP, har vært stabil etter 1980, med unntak av en kraftig reduksjon i forbindelse med at sykehus og andre spesialisthelsetjenester ble overført til staten.

Vi har også vist at den forskningen som foreligger entydig viser at innbyggerne i de små kommunene er mer fornøyd med kommunale tjenester og har høyere tillit til politikerne. Dette er et fortrinn for små kommuner i distriktene.

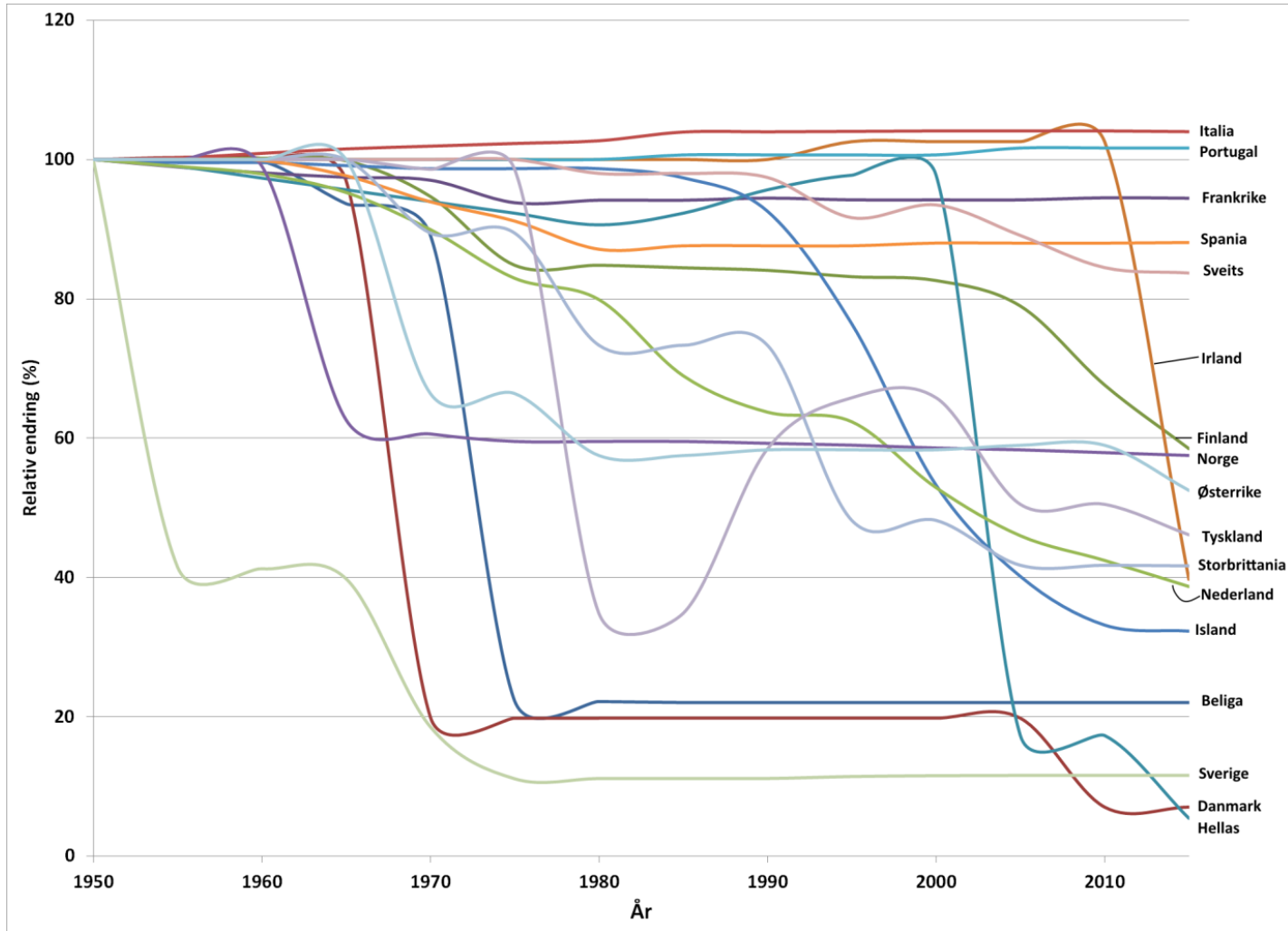
Samarbeid og utveksling av informasjon og kompetanse mellom kommuner er en viktig drivkraft for effektivitet og utvikling av kommunale tjenester. Derfor har kommunene stort sett positive erfaringer med interkommunalt samarbeid, og det synes også å øke både hos oss og i andre land. Omfanget av interkommunale selskaper er imidlertid sterkt overdrivet av sentrale aktører i debatten om kommunestrukturen.

Fagbladet
**SAMFUNN
ØKONOMI**
1-2012

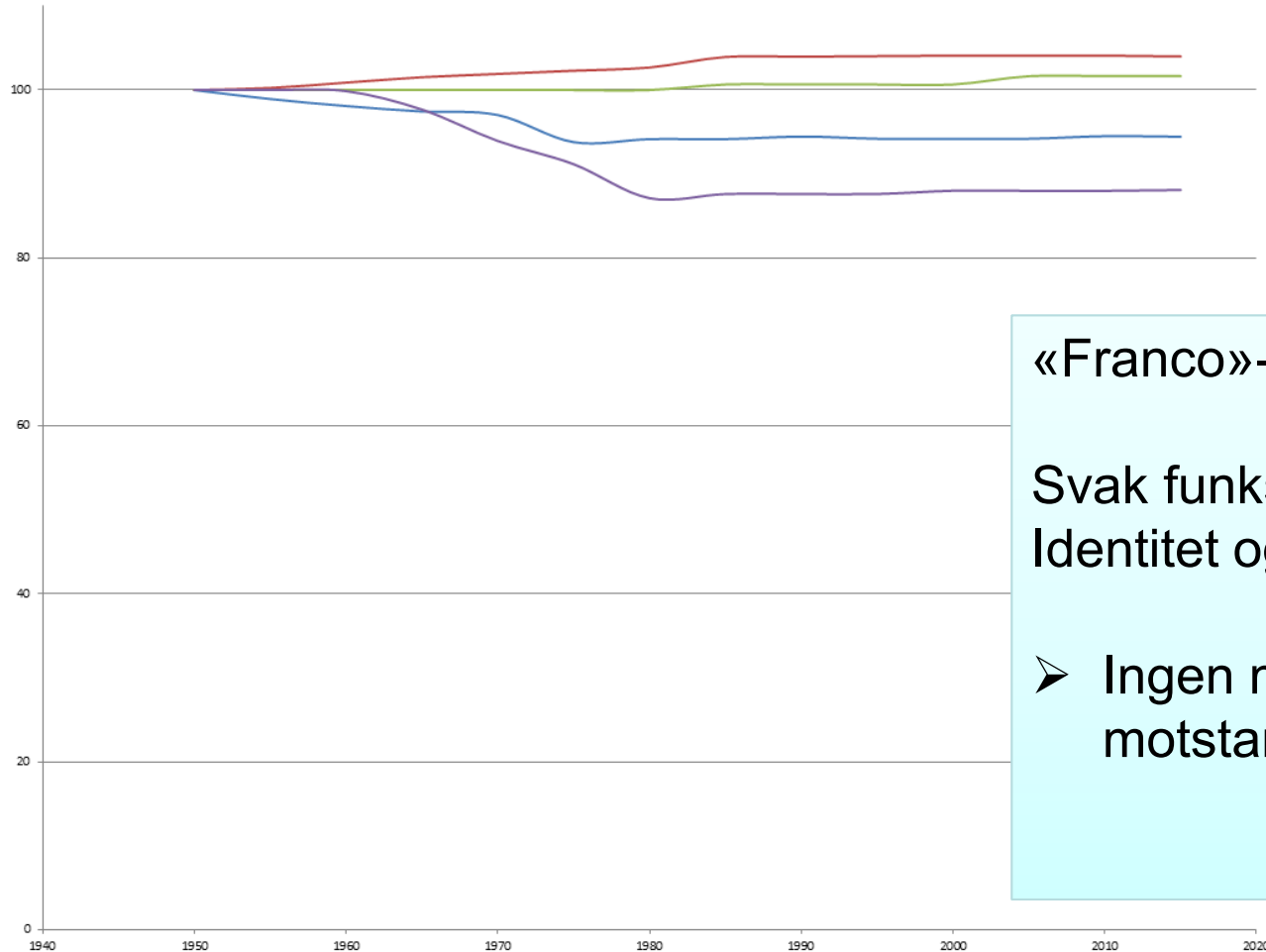
NOBIP/POD/0-05A

Vest-Europa 1950-2015

Italia, Portugal, Frankrike og Spania

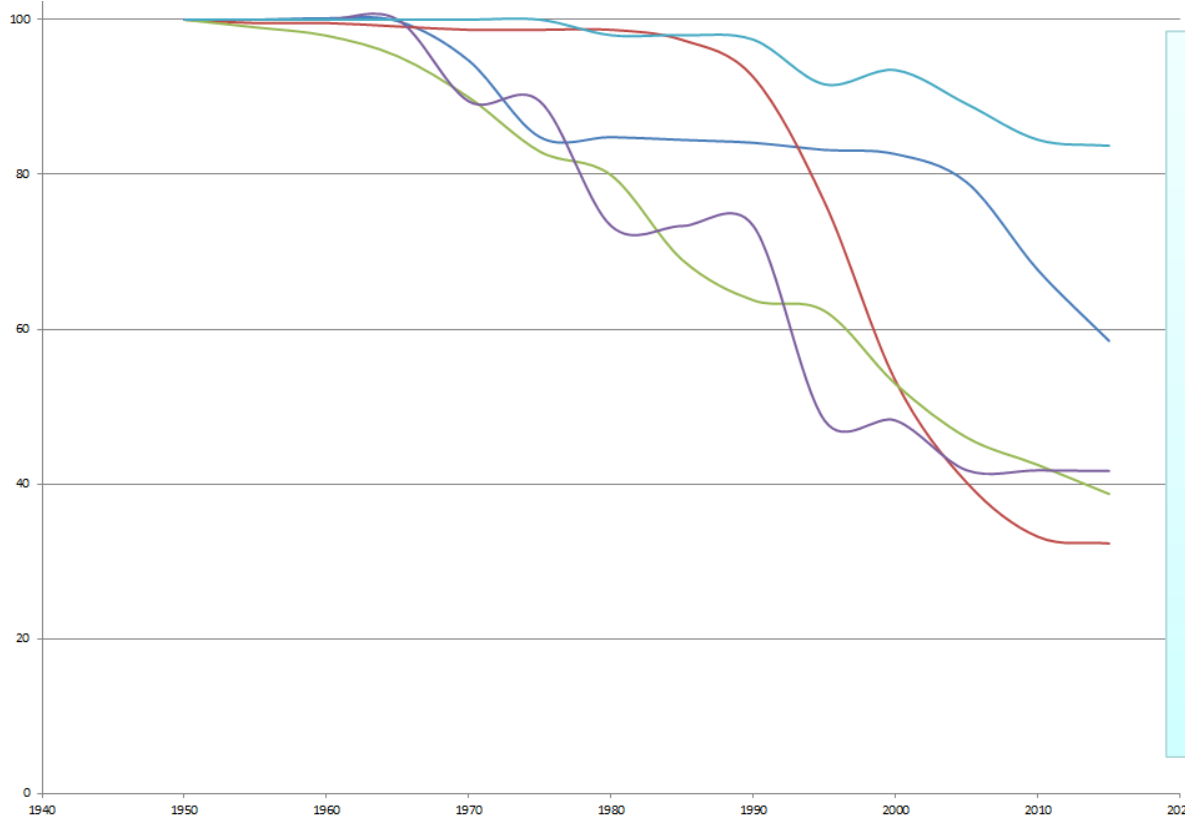

«Franco»-systemene

Svak funksjonell status
Identitet og representasjon

➤ Ingen mismatch og stor motstand

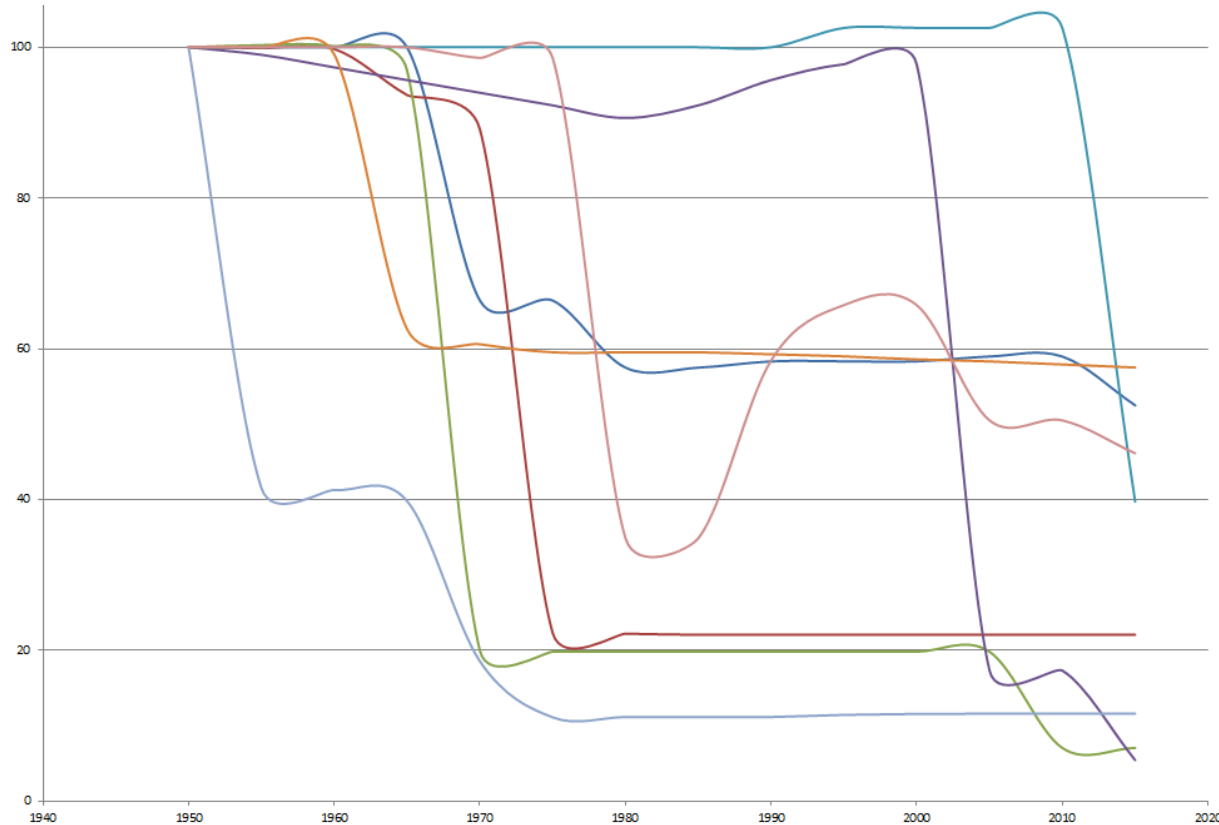
Sveits, Finland, Storbritannia, Nederland, Island

Betydelig gap mellom institusjonell struktur og krav fra omgivelsene

Men politisk-institusjonelle forutsetninger hindrer at saken avgjøres på riksnivå.

Norge, Østerrike, Tyskland, Irland, Belgia, Sverige, Danmark, Hellas

Betydelig gap mellom institusjonell struktur og krav fra omgivelsene

Betydelige stabiliserende krefter i lokalt selvstyre.

Press akkumuleres og utløses brått, når saken løftes til rikspolitisk agenda.